

Motion till Grovstanäs´ samfällighets årsmöte 2025

2021 motionerade jag om anläggandet av en våtmark. Motionen resulterade i beslut att tillsätta en arbetsgrupp för ändamålet med mig som sammankallande.

Arbetsgruppen tog efter samråd med länsfiskekonsulenten kontakt med organisationen Sportfiskarna, vars biolog Micael Söderman med Lona- och Lovamedel gjorde en utredning. I den presenterades tre alternativa lösningar. Arbetsgruppen förordade en av dessa. Den innebar i korthet att en damm skapas vid Gravens utlopp och två små grunda sjöar grävs strax innanför dammen. Dammen förses med ett omlöp för fisk och en sk munk, en reglerbar uttömningsanordning för att ta hand om eventuellt vattenöverskott. Utredningen presenterades vid det därpå följande årsmötet av Micael Söderman och arbetsgruppen. Reaktionerna var positiva och beslut togs att fördjupa och precisera.

Småningom började frågor och kritiska synpunkter att dyka upp, vilket ledde till att arbetsgruppen och Micael Söderman skapade en underavdelning under Grovstanäs hemsida kallad "Frågor och svar". Där har vi besvarat alla inkomna frågor och synpunkter, stora som små, och jag uppmanar alla stämmodeltagare att ta del av dem.

På några punkter har det lett till modifiering av förslaget.

Tomtägarna på Lännmans udde var oroliga för att dämningen skulle leda till att vissa av tomterna där skulle översvämmas. Det är visserligen arbetsgruppens uppfattning att det inte skulle bli så, men oron är förståelig.

Andra farhågor var att det ökande vattenståndet i sumpskogen vid Näskaräng skulle leda till att björkarna där skulle dö, att antalet myggor skulle öka, att Näskarängsvägen skulle destabiliseras, att vissa stigar skulle bli oframkomliga, att området skulle bli så attraktivt att vägslitaget skulle öka. Dessa farhågor har arbetsgruppen bedömt vara i huvudsak obefogade, men vill ändå ta hänsyn till dem för att så många grovstanäsbor som möjligt blir nöjda.

Det modifierade förslaget innebär att dammen med dammluckan, omlöpet och vallarna slopas.

Kvar blir de grunt grävda små insjöarna mellan Övägen och havet. De förses med små öar på vilka fåglar kan häcka. Deras solvärmda vatten skapar en optimal miljö för vårlekande fisk och många andra livsformer. I ett öppet solbelyst vatten trivs inte myggor, de föredrar skuggig sumpskog.

Gravens sträckning ändras så att den meandrar till och mellan de små sjöarna. Vidare rensas Graven så att fiskvandring återigen blir möjlig upp till och förbi Näskaräng.

Det blir således ingen ökning av vattenståndet. I de små sjöarna kommer dock vatten att stå kvar året runt under vädermässigt normala år.

De muddermassor som grävs upp används till att höja blå och gula stigen och göra dem farbara med fyrhjuling, permobiler, rollatorer ...De räcker nog också till att anlägga en stig ut till den lilla klippan mitt emot båthamnen, där en picknickplats har föreslagits.

Blå stigen går idag på en spång över privat tomt. Det är möjligt att ändra sträckningen så att den går rakt ut från den branta räckeförsedda nedgången från Lännmans udde och ansluter till gula stigen. Muddermassorna kan då användas till att göra stigen mindre brant.

I bilagan syns exempel på hur sjöarna kan utformas.

Argumenten för anläggandet av en våtmark/gäddfabrik här har jag presenterat i motionen 2021. De är fortfarande giltiga:

Östersjön är hotad på flera sätt. Vi har nog alla märkt att det har blivit ont om fisk. Gös och gädda har minskat ordentligt och det är ont om strömming. Det finns många skäl till detta som ligger utanför vår kontroll, men något kan vi faktiskt göra.

De föreslagna sjöarna skulle fungera som en "gäddfabrik". Genom att gynna gäddleken kan vi bidra till att återställa balansen mellan gädda och storspigg, som har kantrat till spiggens fördel. Spiggen äter gäddrom och även späda yngel. Om gäddan överlever detta börjar den äta spigg. Spiggen är en av orsakerna till att grönslick gynnas och blåstång kvävs. Anläggningen skulle reducera utsläppen till havet av humus, fosfor och kväve, vilket skulle bidra till renare och klarare vatten i skärgården. Även bildningen av blågröna alger och cyanobakterier skulle hämmas.

Grundvattnet är regelbundet lågt i vårt område sommartid med risk för torra brunnar och saltvatteninträngning. SMHI prognosticerar att den situationen kommer att accentueras framgent på grund av klimatförändring. Gravens meandrande lopp och de små sjöarna innebär att mer vatten stannar kvar i marken och småningom sipprar ner till grundvatten. Projektet är alltså ägnat att ta höjd för klimatförändringen.

Biologisk mångfald. Mycket talas och skrivs numera om accelererande artutrotning. De grunda sjöarna kommer att ge ett rikare fågelliv och bättre miljö för grodor, salamandrar och flera andra vattenlevande djur

Naturskönhet Projektet innebär att sjöutsikten från Grovstanäsvägen förbättras. Det blir möjligt att betrakta både fåglar och fiskar från stigarna. Dessa kan höjas på lämpliga ställen med muddermassor från dammgrävningen så att utsiktsplattformar skapas.

Bättre stigar Broarna längs och över graven är hälsovådligt hala ibland under vinter, vår och höst. De höjda och jämnade stigarna kommer att vara betydligt halkfriare. Muddermassorna kan användas till att höja och jämna ut befintliga stigar, särskilt gula stigen, men också blå stigen. Vissa höstar har dessa varit så översvämmade att man behövt högskaftade stövlar där. Den branta backen ner från Lännmans udde kan också göras mindre brant då blå stigen dras därifrån till graven på en förhöjd stig.

Yrkande:

Årsmötet bemyndigar styrelsen att träffa överenskommelse med Sportfiskarna med innebörden bl.a. att det till Sportfiskarna upplåtes rätten att på föreningens fastigheter genomföra och vidmakthålla det i bilagan presenterade förslaget. Upplåtelsen skall göras beroende av villkoren att Sportfiskarna svarar för alla kostnader förknippade med projektet, att Sportfiskarna innan projektet påbörjas söker och erhåller s.k. vattendom för projektet och att Sportfiskarna svarar för de skyddsåtgärder, försiktighetsmått, inskränkningar och ersättningar som domstol och myndigheter kan komma att föreskriva. Dessutom skall gälla förbud för Sportfiskarna att utan föreningens skriftliga medgivande överlåta hela eller delar av projektet.

Grovstanäs 29 januari 2025

Karl-Hugo Wirén

Bilaga

